

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a členov JUDr. E. Berthotyovej, PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. v právnej veci navrhovateľky: **E.**, bytom S., (právna nástupkyňa po pôvodnej navrhovateľke **E.**, posledne bytom S., zomrelej dňa X.), zastúpená M., bytom S., proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa - ústredie**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o vdovský dôchodok, na odvolanie pôvodnej navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sd/119/2009-17 zo dňa 8.10.2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sd/119/2009-17 zo dňa 8.10.2009 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie č. X. zo dňa 2.4.2009 v znení jeho zmeny zo dňa 11.6.2009, ktorým

odporkyňa zamietla žiadosť pôvodnej navrhovateľky o vdovský dôchodok podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a § 21 zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení.

Krajský súd tak rozhodol po tom, čo mal za preukázané, že navrhovateľke zanikol predošlý nárok na vdovský dôchodok 23.1.1957 a do 2 rokov od tohto dňa nebol u nej naplnený ani jeden zo zákonných predpokladov pre obnovenie jej nároku na vdovský dôchodok v zmysle § 21 ods. 2 písm. a/ až e/ zákona č. 55/1956 Zb. Súd konštatoval, že hoci ku dňu smrti svojho manžela dovŕšila 40 rokov, nebolo preukázané, že by jej manžel zomrel následkom pracovného úrazu utrpeneho v zamestnaní I. pracovnej kategórie. Z úmrtného listu manžela alebo jej navrhovateľky vyplynulo, že zomrel ako baník v Jáchymovských baniach na následky zhubného novotvaru pľúc, no nebola objektívne preukázaná príčinná súvislosť medzi jeho výkonom práce a ochorením a rovnako tak nebolo preukázané, že by bol zomrel následkom pracovného úrazu. V súvislosti s námietkou, že k úmrtiu došlo následkom choroby z povolania, súd uviedol, že s ohľadom na charakter práce a zhubné ochorenie to bolo možné, no táto skutočnosť objektívne preukázaná nebola a najmä nebola podľa krajského súdu právne významná, pretože pracovný úraz a choroba z povolania sú dve rozdielne právne kategórie, s rozdielnym procesom ich vzniku i právnymi následkami, ktoré vyvolávajú.

Proti tomuto rozsudku podal splnomocnený zástupca dcéry pôvodnej navrhovateľky (zomrelej dňa X.) odvolanie, žiadal ho zmeniť a odvolaniu proti rozhodnutiu odporkyne vyhovieť. Namietal, že vdovský dôchodok bol odobratý nezákonne v januári 1957, pretože syn pôvodnej navrhovateľky (narodený X.) navštevoval ôsmu triedu základnej školy do júna 1957, čím bol splnený bod b/ § 21 zákona č. 55/1956 Zb., pretože syn J. mal nárok na sirotský dôchodok do ukončenia povinnej školskej dochádzky. Namietal tiež zamietnutie výchovného na dcéru E.. Nesúhlasil s konštatovaním krajského súdu v súvislosti s chorobou z povolania a pracovným úrazom ako rozdielnymi právnymi kategóriami a poukázal na zákon č. 100/1988 Zb., podľa ktorého, kde sa píše o pracovných úrazoch, rozumejú sa tým aj choroby z povolania.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedla, že k totožným námietkam sa už vyjadrila dňa 28.5.2009, nepovažuje ich za opodstatnené a rozsudok krajského súdu navrhla potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Keďže pôvodná navrhovateľka počas konania o jej opravnom prostriedku, teda po uplatnení nároku na dávku zomrela, odvolací súd pokračoval v konaní (§ 107 ods. 1 OSP) v zmysle ustanovenia § 75 zákona č. 55/1956 Zb. s jej dcérou E.. (Pôvodná navrhovateľka mala dve deti, pričom syn J. V., už nežije.)

Odvolací súd zo spisu krajského súdu ako aj z administratívneho spisu zistil, že pôvodná navrhovateľka požiadala o vdovský dôchodok 31.8.1955. Manžel pôvodnej navrhovateľky pracoval v Jáchymovských baniach a zomrel 29.5.1955. Dôvodom jeho úmrtia podľa údajov z úmrtného listu boli pľúcne abscesy pri zhubnom novotvare pľúc. Vdovský dôchodok priznaný pôvodnej navrhovateľke späťne od 29.5.1955 jej bol rozhodnutím zo dňa 23.1.1957 odňatý. Právny predchodca odporkyne zamietol ďalšiu žiadosť pôvodnej navrhovateľky (rozhodnutím č. 145 127-III/4 zo dňa 13.2.1959), pretože do 2 rokov od zániku nároku na vdovský dôchodok nedovŕšila 45 rokov. Právny predchodca odporkyne nevyhovet ani ďalšej žiadosti pôvodnej navrhovateľky o pokračovanie vo výplate vdovského dôchodku.

V tomto konaní preskúmanými rozhodnutiami odporkyňa zamietla žiadosť o vdovský dôchodok pôvodnej navrhovateľky s poukazom na nesplnenie žiadnej z podmienok § 21 zákona č. 55/1956 Zb. Odporkyňa v odôvodnení uviedla, že nebolo preukázané, že manžel žiadateľky zomrel následkom pracovného úrazu utrpeného v zamestnaní I. pracovnej kategórie a do dvoch rokov po zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok navrhovateľka nepreukázala splnenie podmienok v zmysle § 21 zákona č. 55/1956 Zb.

Podľa § 21 zákona č. 55/1956 Zb. vdovský dôchodok náleží vdove po čas jedného roku od smrti zamestnanca (dôchodcu) (ods. 1).

Vdovský dôchodok náleží naďalej po uplynutí jedného roku od smrti zamestnanca (dôchodcu) vdove, ak

- a) je invalidná (§ 12 ods. 2), alebo
- b) sa stará aspoň o jedno dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok (§ 24), alebo
- c) vychovala aspoň 3 deti, alebo
- d) dovŕšila 45 rokov a vychovala aspoň 2 deti, alebo
- e) dovŕšila 50 rokov, alebo
- f) jej manžel zomrel následkom pracovného úrazu utrpeneho v zamestnaní I. pracovnej kategórie a vdova dovŕšila ku dňu jeho smrti 40 rokov (ods. 2).

Nárok na vdovský dôchodok nezanikne, ak odpadne niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 písm. a) alebo b), ak vdova v dobe trvania nároku na dôchodok dovŕšila 50 rokov, alebo 45 rokov a vychovala aspoň 2 deti (ods. 3).

Nárok na vdovský dôchodok vznikne znovu, ak sa splní niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 do dvoch rokov po zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok (ods. 4).

Podľa § 16 ods. 3 zákona č. 55/1956 Zb. pracovným úrazom sa kladú naroveň nemoci z povolania uvedené v prílohe k tomuto zákonu, ak vznikli za podmienok v nej určených. Štátny úrad sociálneho zabezpečenia môže po dohode s Ministerstvom zdravotníctva a s Ústrednou radou odborov dopĺňovať a meniť zoznam nemocí z povolania; doplnky a zmeny vyhlási v úradnom liste.

Odvolací súd sa nestotožnil s konštatovaním krajského súdu v súvislosti s rozdielnym posudzovaním choroby z povolania a pracovného úrazu, pretože ako to vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia § 16 ods. 3 zákona č. 55/1956 Zb., ustanovenie § 21 ods. 2 písm. f/ zákona č. 55/1956 Zb. by sa vykladalo tak, že vdove prináleží vdovský dôchodok, ak jej manžel zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania (uvedenej v prílohe tohto zákona), za splnenia ďalších zákonných podmienok.

V predmetnej veci je však zrejmé, že navrhovateľka v žiadnom z konaní o vdovskom dôchodku nepreukázala, že jej manžel zomrel v dôsledku choroby z povolania, či pracovného

úrazu. Túto skutočnosť nemožno odvodzovať len z domnienky navrhovateľky, príp. jej právnych nástupcov, že choroba uvedená v úmrtnom liste manžela pôvodnej žiadateľky ako príčina jeho úmrtia, vznikla v dôsledku ožiarenia pri vykonávaní práce v Jáchymovských baniach. Táto spojitosť, ako to naznačil aj krajský súd, by bola možná, avšak nebola nikdy preukázaná spôsobom na to určeným a konštatovaná kompetentným orgánom. Odporkyňa nie je orgánom príslušným na preukázanie príčinnej súvislosti medzi vykonávaným povoláním a chorobou, ktorá u zamestnanca prepukla v dôsledku vykonávania tohto zamestnania. Pôvodná navrhovateľka, resp. ešte jej manžel po vypuknutí choroby, o ktorej sa domnieval, že vznikla v dôsledku práce v baniach, nedosiahli, alebo sa ani nedomáhali, uznania uvedenej choroby za chorobu z povolania, minimálne o tom nepredložili žiaden doklad. Uznanie choroby za chorobu z povolania nie je a ani nemôže byť predmetom tohto konania.

Navrhovateľka v opravnom prostriedku proti preskúvaným rozhodnutiam odporkyne nepreukázala a ani netvrdila splnenie iných podmienok v zmysle § 21 zákona č. 55/1956 Zb., z ktorých by odvodzovala svoj nárok, preto sa s poukazom na § 250h ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP odvolací súd nezaoberal námietkou vznesenou v odvolaní zástupcom právnej nástupkyne pôvodnej navrhovateľky, že táto by spĺňala podmienku v zmysle § 21 ods. 2 písm. b/ zákona č. 55/1956 Zb. Odvolací súd tiež neprihliadol na námietky vytýkajúce nedôvodné odňatie výchovného na syna J. a nepriznaní výchovného na dcéru E., pretože tieto skutočnosti neboli predmetom rozhodnutí odporkyne preskúvaných v tomto konaní.

Na základe uvedeného krajský súd podľa názoru odvolacieho súdu dôvodne považoval rozhodnutia odporkyne v intenciách dôvodov opravného prostriedku za zákonné a odvolaniu nevyhoveli, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľke nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebola úspešná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. januára 2011

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová